

SIIPIRIKKO 3/88

Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Julkaisija: Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Puheenjohtaja: Juha Miettinen Patotie 5 D 4 80160 Joensuu
puh 821133

Varapuheenjohtaja: Jouko Tiussa Ensonkatu 8 80200 Joensuu
puh 35849

Sihteeri: Juha Suomalainen Paiholansairaala G 5 80850 Paihola
puh 894351/259

Rahastonhoitaja: Ari Tanskanen Ahmankatu 34 80120 Joensuu
puh 122009

Muut hallituksen jäsenet: Kimmo Koskela Iiksenvaara 80260 Joensuu
puh 33397, Inkeri Ovaskainen Hirventie 11 80230 Joensuu puh 32818,
Rauni Piironen Koulukatu 10 B 22 80110 Joensuu puh 24148, Jouni
Pursiainen Hiiliruukinkatu 5 A 20 80260 Joensuu puh 825520

Lehden toimituskunta: Harri Kontkanen (vastaava toimittaja), Juhani
Hyttinen

Tilausasiat: Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Jaetaan jäsenille
jäsenmaksua vastaan. Jäsenmaksun suuruus v. 1988 on 45 mk (opis-
kelijat, alle 25 v. 33 mk, perhejäsenmaksu 10 mk). Siipirikon ti-
lausmaksu v. 1988 45 mk. Irtonumerot vuosikertaan 1981 asti 4 mk
(juhlanumero 15 mk), vuosikerrat 1982- 5 mk + postituskulut.
Yhdistyksen tili SYP Joensuu 201620 - 337216/Pohjois-Karjalan
Lintutieteellinen Yhdistys r.y./PL 119 80101 Joensuu.

Kansi Kalasääski (Valokuvannut Juhani Koivu)

Metsähänhipotti ruokailemassa syksyisellä sängellä (Valok. Hannu
Eskonen)

Sivu

Syysmuutto 1987 Pohjois-Karjalassa: Markku Halonen, Harri Kontkanen, Jouni Pursiainen	67
Tohmajärven Peijonniemenlahden pesimälinnusto: Mauri Leivo	87
Ilmoituksia	96

SYYSMUUTTO 1987 POHJOIS-KARJALASSA

Harri Kontkanen, Markku Halonen ja Jouni Pursiainen

Muuton pääpiirteistä ja pedoista jutun tekaisi MH, arktikaa ja isoja lintuja käsitteli HK, sekä jutun vaelluslinnuista teki JP. Lomakkeita palautettiin normaalin niukasti, mutta vähän. Marko Ojala kokosi jälleen Lieksalaisten havainnot, Tack så mycket ja kiitokset myös muille havistensa lähettäneille.

Havainnoitsijat: Asko Halonen, Markku Halonen = MH, Heikki Holmström = HH, Petri Hottola = PH, Outi Isokääntä = OI, Matti Kapanen, Timo Karkiainen, Lauri Karttunen = LK, Aura Koivisto = AK, Harri Kontkanen = HK, Kari Koskela = KK, Kari Kärkkäinen = KKä, Esa Laaninen = ELa, Esko Lappi = EL, Ari Lavinto, Mauri Leivo = ML, Veikko Makkonen = VM, Juha Merilä = JMe, Juha Miettinen = JM, Pertti Mähönen = PM, Keijo Nuutinen = KN, Marko Ojala = MO, Ari Parviainen = AP, Matti ja Hannu Piironen = M+HP, Jouni Pursiainen = JP, Jukka Pusa = JPä, Veli Pusa = VP, Kauko Rouhiainen, Matti Salovaara = MS, Risto Sauso = RS, Ari Tanskanen = AT, Erwin Tuppurainen = ET, Anssi Vähätalo = AV, Pentti Zetterberg = PZ.

★ = Valtakunnallisen (Suomen lintutieteellisen yhdistyksen) rari-
teettikomitean tarkastama ja hyväksymä havainto.
☆ = Alueellisen rarieteettikomitean tarkastama ja hyväksymä havainto.

Kuntalyhenteet:

Eno = Eno	Lip = Liperi
Ilo = Ilomantsi	Nur = Nurmes
Joe = Joensuu	Out = Outokumpu
Juu = Juuka	Pol = Polvijärvi
Kes = Kesälahti	Pyh = Pyhäselkä
Kii = Kiihtelysvaara	Rää = Rääkkylä
Kit = Kitee	Toh = Tohmajärvi
Kon = Kontiolahti	Tuu = Tuupovaara
Lie = Lieksa	Vär = Värtsilä

Muut lyhenteet: m = muuttava, p = paikallinen, juv = nuori, ad = vanha, 44/4a m = 44 muuttavaa neljässä parvessa

Fenologisesti myöhäiset havainnot

Leuto syksy houkutteli etenkin kahlaajia ja hyönteissyöjiä myöhästelemään ennätysellisesti. Muistin virkistämiseksi kerrattakoon, että fenologisesti myöhäinen havainto tarkoittaa ainakin tässä katsauksessa entistä ennätystä sivuavaa tai kokonaan uutta ennätystä. Näiden erottamiseksi on uudet ennätykset alleviivattu.

Kaakkuri	ennätys parantui peräti kolmesti: <u>29.11.</u> 2 tp p Eno Ahveninen (MO) <u>01.12.</u> 2 p " (AP) <u>08.12.</u> 1 kv Lie Kokkojärvi (löytyi tien varresta)
Isokoskelo	<u>29.11.</u> 1 p Eno Ahveninen (MO)
Sepelhanhi	<u>24.10.</u> 215 m Rää Vuoniemi (AP) " 410 m Lie Timitranniemi (MO) " 570 m Joe Höylas (EL) <u>25.10.</u> 1 m Rää Vuoniemi (AP,MH) <u>25.10.</u> 80 p Lie Reposuo (MO)
Tundrahamhi	(Vertailuaineisto puuttui, joskin Siipirikosta löytyi vain yksi yhtä myöhinen havainto.)
Pikkujoutsen	<u>25.10.</u> 2+1 m Rää Vuoniemi (AP,MH) <u>29.10.</u> 2 ad p Pol Kirkkonieni (HKo,PH) (Vertailuaineisto petti jälleen, yhdestäkään Siipirikosta ei myöhäisempää havaintoa löytynyt.)
Kalasaäski	<u>06.10.</u> 1 m Lie Kaupunginniemi (MO)
Kurki	<u>31.10.</u> 21 m Lip Suursaari (LK)
Töyhtöhyppä	<u>01.11.</u> 1 p Vär Sääperi (AP)
Tylli	<u>19.10.</u> 1 p/k Lie Kaupunginniemi (MO)
Tundrakurmitsa	<u>24.10.</u> 1 k Joe Höylas (EL)
Isosirri	<u>03.10.</u> 1 p Lie Kaupunginniemi (MO) (Vertailuaineisto puuttui jälleen, jokatapauksessa arktikakatsauksia tonkimalla selvisi, että kyse on ennätyksestä.)
Selkälokki	<u>25.10.</u> 1 m Joe Höylas (EL)
Sepelkyyhky	<u>02.11.</u> 1 p Lie Kaupunginniemi (MO)
Haarapääsky	<u>28.10.</u> 1 m/p Lie Lieksanjoki (MO)
Kulorastas	<u>01.11.</u> 1 p Kon Jukajoki (AP)
Pensassirkkalintu	<u>07.09.</u> 1 reng. Joe Höylas (JM)
Hernekerttu	<u>24-28.09.</u> 1 " (JM) (rengastettu ja sitten kontrolloitu)
Pajulintu	<u>18.10.</u> 1 kontr. Joe Höylas (JM)
Pohjansirkku	<u>23.10.</u> 1 reng. " (JM)
Pajusirkku	<u>08.11.</u> 1 p Joe Kuhasalo (PH,AP)

Muutamia pikkujoutsenia viipyi maakunnassamme lokakuun loppupuolelle asti (Valok. Hannu Eskonen)

Kuikka	25.10.	Isokuovi	13.09.	Pensastasku	08.09.
Silkkiuikku	05.11.	Liro	26.08.	Leppälintu	22.09.
Härkälintu	17.10.	Rantasipi	02.09.	Sinirinta	26.09.
Sinisorsa	07.11.	Pikkusirri	18.09.	Punarinta	01.11.
Tavi	24.10.	Lapinsirri	18.09.	Viitakerttunen	11.08.
Haapana	02.11.	Suosirri	17.10.	Ruokokerttunen	20.09.
Punasotka	27.09.	Suokukko	20.09.	Mustapääkerttu	30.10.
Alli	01.12.	Harmaalokki	21.11.	Lehtokerttu	24.09.
Mustalintu	15.11.	Kalalokki	01.12.	Pensaskerttu	18.09.
Pilkkasiipi	15.11.	Pikkulokki	09.08.	Tiltaltti	07.10.
Tukkakoskelo	07.11.	Naurulokki	24.10.	Sirittäjä	22.09.
Uivelo	25.10.	Kalatiira	29.08.	Harmaasiippo	22.09.
Laulujoutsen	07.11.	Kihu sp.	23.10.	Kirjosieppo	14.10.
Piekana	31.10.	Suopöllö	28.09.	Rautiainen	15.10.
Varpushaukka (m)	01.11.	Kehräjä	14.08.	Metsäkirvinen	19.09.
Kanahaukka (m)	07.11.	Käki	26.08.	Niittykirvinen	23.10.
Mehiläishaukka	20.09.	Tervapääsky	28.09.	Lapinkirvinen	13.09.
Sinisuoahaukka	02.10.	Käenpiika	03.09.	Västäräkki	31.10.
Nuolihaukka	13.09.	Kiuru	18.10.	Keltavästäräkki	13.09.
Tuulihaukka	20.09.	Räystäspääsky	02.09.	Pikkulepinkäinen	13.09.
Ampuhaukka	25.10.	Kuhankeittäjä	16.08.	Hemppo	31.10.
Pikkutylli	17.09.	Mustavaris	01.11.	Punavarpunen	13.09.
Kapustarinta	22.09.	Peukaloinen	23.09.	Peltosirkku	26.08.
Karikukko	12.09.	Laulurastas	04.10.	Lapinsirkku	18.09.
Taivaanvuohi	20.10.	Punakylkirastas	31.10.		
Jänkäkurppa	18.10.	Kivitasku	09.10.		

Syksy alkoi tutusti jo hyvissä ajoin hyönteissyöjien liikehdinnällä. Niinpä myös Joe Höylaksen lintuasema aloitti toimintansa elokuun alkupäivinä. Verkot suorastaan notkuivat hysyistä, eritoten pajulinnusta, sillä niillä oli kova meno päällä koko elokuun päiväsaaliiden vaihdellessa lähinnä 30-60 yksilön huitteilla. Kirkkaimmat rengastushuiput koettiin 12.08. 123 yks., 20.08. 128 yks., 25.08. 81 yks. ja vielä 02.09. 114 yks. Sirittäjän päämuutto tapahtui 20.08. - 5 reng. ja tilitettiin 30.09. - 6 rengastusta.

Ruokokerttuset ilmeisesti jälleen luiskahtivat vaivihkaa jo heinäkuun puolella, päämuuton päättymisen merkinä rengastettiin kuitenkin 06.08. 17 yks. ja 11.08. 18 yks. Viitakerttusten vaatimaton muutto oli vilkkaimmillaan elokuun alkupuolella.

Lehtokerttuja lenteli pitkin elokuuta verkkoihin ilman selvää huippua. Hernekerttuja taas pultattiin 25.08.-05.09. yhteensä 37 yks., parhaan päivän ollessa 02.09. 10 yks. Pensaskertun liikehdintä oli yllättävän vaisua, liekö johtunut huonosta pesimistuloksesta.

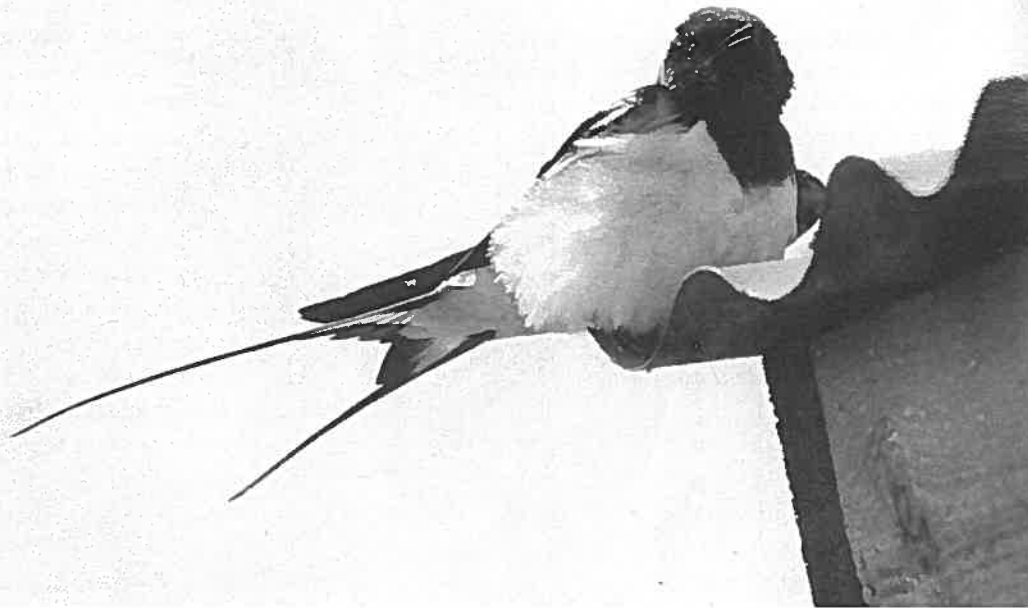
Höylaksella muutenkin vaisun punarintamuuton vaatimaton huippu tapahtui syyskuun lopussa. Samassa sarjassa paini myös sinirinta: 25.08. rengastetun ensimmäisen yksilön jälkeen koettiin lievä huippu 05.09., jolloin yhdeksän yks. rinkuloitiin. Leppälinnun muutto oli vilkkaimmillaan syyskuun alussa, parhaan päivän ollessa 04.09. kymmenellä rengastuksellaan.

Kuten useiden muidenkin hyönteissyöjien, myös leppälintujen muutto huipentui syyskuun alussa (Valok. Hannu Eskonen)

Keltäväiskit häviävät maisemista pääosin elokuussa (Valok. Hannu Eskonen)
Suuret kottaraisparvet ovat nykyisin harvinainen näky (Valok. Hannu Eskonen)

Pääskysten häviäminen loppukesällä on jo varma syksyn merkki (Valok. Hannu Eskonen)

Metsäkirvisiä saatiin päivittäin muutamia yksilöitä ja lievä rynnistys tapahtui 05.09. - 9 yksilöä. Niittykirvisten rengastuksessa oli kaksi huippua, 19-20.09. 20 yks. ja 27-28.09. 15 yks. Kirjosiepot rynnistivät 12.08., tällöin kuudelle siepolle ripustettiin rengas. Muiden hysyjen verkkoihin lentely oli siksi vaimeaa, ettei pitkälle meneviä johtopäätöksiä oli mielekästä vetää, viimeisten viivyttelijöiden paljastuksessa Höylas kieltämättä veti pisimmän korren. (Höylaksen päärengastajat: JM,ML,JT).

Pääskyjen (H/D/R) parvia päästiin ihailemaan (vain ???) Joe Höylaksella, jossa niitä hyrräsi 11-15.08. 300-400 (ML,MH ym.). Tervapääskyjä kirskuu samalla paikalla 10-15.08. 100-120 (MH,ML ym.).

Västaräkkien poislähdöstä saatiin varsin hyvä kuva: Lie Kaupunginniessä oleili 24.08. 280 kelta-/västaräkkiä (MO). Rää Vuoniemessä muutti 13.09. 101 ja 27.09. 96/16a västikkää (AP ym.). Vär Sääperissä nähtiin taasen 27.09. 150:n parvi pyrstonkeikuttelijoita (AP,PH,HK). Suuria kottaraisparvia päästiin kummastelemaan monessa paikassa: 21.07. Lip Riihilammella 100 (AP,ML), 25.07. Joe Repokalliolla 100 sekä 09.08. Vär Sääperissä 100 (AP,HK). Suurimmat kottipotit tavattiin Lieksasta, 23.09. Sokojoki 300 ja 11.10. Kaupunginniemi 250 (MO). Isolepinkäisten muutonhuippu koettiin 22.09., jolloin Joe Höylaksella rengastettiin 4 yksilöä (JM).

Rautiaisten muutossa todettiin maksimi 27.09., tällöin Lie Pärnävaarassa muutti 19 yksilöä (MO). 13.09. oli kova peippopäivä, Rää Vuoniemessä muutti 1120 enimmäkseen järrejä (AP,HK,PH) ja Lie Jamalissa muutti 500 peippoja (ET). Jamalissa nähtiin vielä 17.09. useita satoja peippoja ja useita satoja järrejä (ET).

Rastaita hyrräsi 17.09. Lie Kaupunginniessä + kirkkopuistossa 500-700 p (MO). Rää Vuoniemessä muutti vielä 25.10. 175 räkättiä ja puolenkymmentä punakylkeä (MH,AP ym.). Punakylkien "kiihkeää" yömuuttoa kuvaa 28.09. Rää Haapasalmessa viidessä minuutissa kuuluneet 25 ääntä (MH). Kulorastaiden suurin keskittymä, 6 p, löytyi 20.10. Joe Kuhasalosta (AP).

Syksyn eka lapinkirvinen muutti 14.08. Joe Höylaksella (ML) ja lajin suurin kerääntymä, 5 p, nähtiin 12.09. Pyh Mulossa (AP). Lapin linnuissa pysyäksemme eka lapinsirkku nähtiin 23.08. Vär Sääperissä ja syksyn isoin parvi, 10 p, oleskeli 13.09. Rää Oravilahdella (AP). Sepelkyyhkyjä kerääntyi syyskuussa usealle taholle, Lie Jamaliin 01.09. 100 p (ET), Pyh Muloon 12.09. 130 p ja 26.09. 100 p (AP,PH,HK). Suuria lokkipotteja voitiin töllötellä läpi syyskuun. Harmaalokkeja oli kerääntynyt jo 25.07. Joe Ukonlahdelle 120 p (AP,HK). Joe Repokalliolla niitä oleskeli 22.08. 220 p, 30.08. 400 p ja 05.10. 150 p (AP ym.).

Lämpimän loppusyksyn ansiosta monien muiden lintujen tavoin pajusirkku sinnitteli ennätysmyöhään (Valok. Hannu Eskonen)

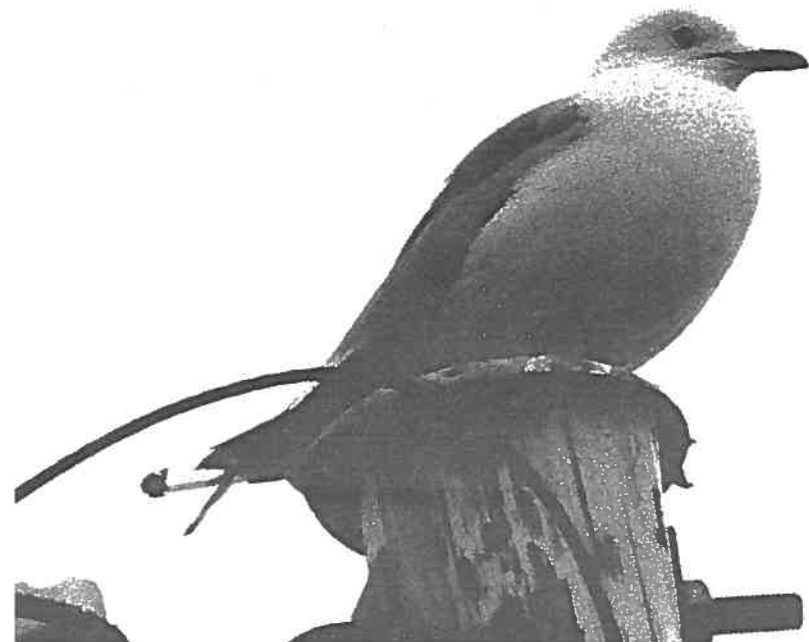
Kalalokkiparvet viihtyivät maakunnassamme pitkälle syksyyn. Lie Laminkylässä niitä oli 27.09. 120 p, Kaupunginniemessä 16.10. a 110 m ja Pokronlammella 26.10. 150 p (MO). Lip Riihilammella puolestaan 22.10. 150 p sekä 04.11. vielä 130 p (KR). Pikkulokeista ilmoitettiin yksi ainokainen havis, 21.07. Lip Riihilampi 1 vanha ja 60 nuorta p (AP,ML)

Ei-arktisten kahlaajienkin poismuutto alkoi kivasti jo kesäkuun alkupäivinä. Ekoina läksivät isokuovit, 20.06. Toh Suksilampi 5 m (ML) ja Vär Sääperi niinikään 5 m (AP). Päämuuttoon viittaavia havaintoja ei löytynyt, yksi isohko parvi kylläkin: 29.06. Rää Kivisalmi a 23 SW (MH ym.). Pikkukuovin eka etuiliija muutti 14.07. Lie Peeroniemessä (EL). Seuraavina suihkivat suokukot, 10.06. Pol Nisäjärvellä 9 ei-pesivää p (ML). Suurinta suokukkoparvea, 40 p, tapitettiin 13.09. Kit Puhoksessa (AP).

Vikkelien viklojenkin rupulimuutto alkoi jo kesäkuun puolella. Ekat lirot nähtiin 16.06. Pol Nisäjärvellä, 8 pesimätöntä p (ML). Suurimmat liroparvet: 24.06. Nisäjärvi 50 p (ML), 25.07. Joe Repokallio 26 p (AP), 30.07. Toh Tohmajärvi 80 p (ML) sekä 05.08. Joe Ukonlahti 13 p (AP), eli päämuutto luiskahti heinä-elokuussa. Valkovikloja nähtiin 24.06. Pol Nisäjärvellä 15 p/m (ML), ja se jäikin syksyn suurimmaksi parveksi.

Töyhtöhyppä on aikaisimpia syysmuuttajia, aloittaen palumuuton jo toukokuun loppupuolella (Valok. Hannu Eskonen)

Harmaa- ja kalalokit ovat syksyn tyyppilintuja viihtyen maisemissa marraskuulle asti (Valok. Hannu Eskonen)

Suokukko, syksyn tyyppikahlaaja (Valok. Hannu Eskonen)

Ekat töyhtöhyypät, 35 p, paikallistettiin Pol Nisäjärveltä jo 10. (ML) ja päämuuttoakin havistettiin: Lip Riihilampi 21.07. 100 p (AP), Lie Kaupunginniimestä kiva havintosarja, 04.08. 100 p ja 15 70 p sekä 18.08. 60 p (MO). Muista kahlaajahaviksista mainittakoo: 12.09. Pyh Mulossa nähdyt 20 p taivaanvuolta (AP,PH,HK) ja 20.09. Sääperissä oleilleet 11 kapustarintaa (AP).

Ja vihdoinkin viimein alkoi myös vesilintujen laskenta. Ei-arktisia siäisiä riitti pitkälle syksyyn sulien ansiosta. Toh Tohmajärvellä tavattiin jo 30.06. 90 p tavia ja tasan kuukautta myöhemmin 100 p 24.10. Rää Paksuniemessä muutti 36 sinisorsaa + 55 Anasta sekä 24 telkkää. Sinisorsain 60-päinen parvi yhytettiin 31.10. Lip Härkinlammelta (LK).

Haapanoita laskettiin 27.09. Rää Paksuniemessä 63/6a m + vesilint: 62/4a m (MH). Haapa-ankkojen muutto jatkui vielä pitkään, mm. 25. Vuoniemessä 17 m/p (AP).

Jouhisorsien suurin summa laskettiin niinikään Vuoniemessä 27.09. muuttavaa (AP). Tukkasotkien muutto seurattiin 21.09. Rää Paksunmessä, tuloksena 38/2a m (MH).

Komeita isokoskelopotteja voitiin ihaila vielä talven kynnyksellä. Ensimmäisenä esille otettakoon Rää Pikku- ja Suuri-Onkamon havain-sarja (AP,HK,PH): 10.10. 170 p, 18.10. 50 p, 01.11. 270 p ja 07.11.

Isokoskelot lyöttäytyivät myöhäissyksyllä suuriksi parviksi (Valok. Hannu Eskonen)

70 p. Tämän lisäksi nähtiin Rää Haapasalmessa 31.10. a 250 p (MH,AH). Uivelohavainnot jäivät tänä syksynä niukoiksi. Ekat hernat (ja myös syksyn suurin parvi) nähtiin 05.09. Rää Lamminpohjassa, 3 p (AP). Hännänhuippuna päästäänkin sitten käsiksi silkkiuikkuun. Esille on jälleen otettava Rää Pikku- ja Suuri-Onkamon havissarja (AP,HK,PH): 20.09. 80 p, 27.09. 70 p ja 18.10. 25 p, jolloin myös Lip Riihilammella kellui 47-päinen parvi (LK).

PEDOT SYKSYLLÄ 1987

Petojen muutto ei syksynä 1987 liiemmin säväyttänyt. Pientä pakollista muuttoa kuitenkin kirjattiin ylös läpi syksyn. Hiirihaukat aloittivat tutusti vaisun muuttonsa jo elokuun puolivälissä. Paras päivä oli 23.08., jolloin Vär Sääperissä viuhtoi 6 yks. muutolla, mehiläishaukkoja puolestaan neljä (AP). Tämän kovempaa muuttoa ei näillä lajeilla nähtykään, kuitenkin kaikki yksittäishavainnot yhteenlaskien nähtiin elo-syyskuussa 20 hiirua ja kahdeksan Pernistä.

Syksyn näyttävin peto oli tällä kertaa piekana. Eka kunnan pietsupäivä oli 17.09., jolloin AP laski Nur Suolakankaalla 27 yks. muutolla, siinä työn ohessa. Ilmeinen päämuutto tapahtui 20.09., jolloin tapitettiin kolmessa paikassa. Vär Sääperissä muutti (But lag + sp.) 18+1 (AP,HK,PH), Pyh Leinosenmäellä 11+8 (JP) ja Rää Haapasalmessa 25+8 (MH). Päivän yhteissummat koko maakunnasta olivat 70 piekanaa + 17 Butskia. Kohtalaista muuttoa havaittiin vielä läpi syyskuun lopun. Lie Pärnävaaralla 27.09. 7+8 puolessa tunnissa m (MO). Kiiskilänvaaralla puolestaan 30.09. 6+12 m (MO). Ilo Koivusuolla muutti 30.09. 7+12 (HH,OI). Pietsumuutto jatkui hiljaisena virtana aina lokakuun lopulle. Rää Vuoniemessä muutti 24.10. vielä 9 piekanaa (AP,JP ym.). Varpushaukkain suurin summa kirjattiin 29.09. Vär Sääperissä, 4 yks. (JP), muuten varpushaukkoja muutteli tasaisesti elokuulta marraskuulle. Kanahaukkojen muutossa oli selvä keskittymä syyskuun puolestavälistä lokakuun loppuun. Kalasääskien muutto ajoittui selvästi syyskuulle.

Harvinaisia haukkahavaintojakin tehtiin muutamia. Nur Suolakankaalla muutti 17.09. muutto/tunturihaukka SW:een (AP).

ARKTIKA JA ISOT LINNUT

Vetisistä ja pilvisistä kahlurikeleistä huolimatta ei kahlajia tänä kesänä-syksynä juuri nähty. Syynä oli pääasiassa korkea vedentu pinta joka lutakossa ja lahukassa. Viime syksynä hyväksi koettu Joe Paritsanlahti ei tänä syksynä lietteitä näyttänyt ja edellisenä vuonna Höytiäisen kanavalle raivattu kahlajaliete oli koko syksyn tiiviisti kokosukeltaja sorsien käytössä. Lisäksi Out Vuonokseen tehdyt satunnaiset retket eivät tuottaneet tulosta, joten surkein kahlurisyksy miesmuistiin on tosiasia, ei edes pitkäjalkaa.

8.6. oli 3 ja 10.6. 6 jo etelään matkalla olevaa mustavikloa Pol Nisäjärvellä (ML). Syksyn ainut ?? kuovisirri esittäytyi adpuokuisena 30.7. Out Vuonoksessa (ML). Muita harvalukuisia kahlureita mainitakseni: 1 m karikukko 12.9. Lie Kevätlahdella (EL), 8 m tundrakurmitsaa 7.9. Lie Kaupunginniessä ja 3.10. oli samassa paikassa yksi talvipukuinen isosirri (KN), lisäksi 27.9. nähtiin Lie Pärnävaaralta 35+20 m isokahluria aamutuimaan (MO). Kahlaja-paikkojen puutetta kuvannee hyvin sekin, että syksyn paras pikkusirri summa yhytettiin 31.8. Joe Repokallion kaatopaikan paska-altaalta, missä 10 poloista työnsi nokkansa ... (HKO) ja samalla paikalla 11.9. 9 p (AP,HKO). Repokallion ulkopuolelta paras pikkusirri summa tuli 29.8. Out Vuonoksesta, 4 p (AP,PH,HKO). Tyllejä oli 5.8. Joe Ukonlahdella 3 p (AP) ja saman verran 6.8. Lie Kaupunginniessä (MO). "Paras" tyllisumma ynnätiin 29.8. Out Vuonoksesta, missä 6 p (AP,PH,HKO). Paras lapinsirri paikka oli koko syksyn ajan Lie Kaupunginniemi, jossa 25.8. ja 11.9. oli 5 p (MO,EL). Suosirrien parhaat palat nähtiin 22.9., 27 m Lie Reposuolla (KN) MO). 16.10. Rää Vuoniemessä 7 varmaa ja 6 todennäköistä suosirriä paineli pakkasia pakohon (HKO).

Syksyn merimetsot nähtiin seuraavasti: 29.8.-31.8. 1 ad p Joe Ukonlahti (AP,HKO), 14.9-18.9. 1 p Kit Puhos (VM), 22.9. 7 W Nur Suolakangas (AP), 2.10. 1 ad p/m Joe Höylas (HKO) ja 9.10. 1 juv/subad p Pyh Mulo (AP).

Syksyn ainut kihu sp nähtiin 23.10. Lie Kaupunginniessä, missä 1 juv p/m (MO). Yllättäen 12.10. Joe Keskustassa seuraili Pielisjokea 2 naaraspukuista haahkaa/kyhmyhaahkaa (JP). Kurki syksystä tuli myös laihanlainen, osin siksi, että normaalisti hyviltä kurkupaikoilta Lieksasta kepitettiin todella nihkeästi kurkia; paras paikka oli 19.9. Siikasuon pelto, missä 20 p (EL). 5.9. Vär Sääperillä 32 p (AP,JP,PH), 13.9. Rää Oravilahdella 120 p (MH,AP,HKO) ja 16.9. samalla paikalla vain 12 yks (MH). 29.9. koettiin kurkien päämuutto, tuolloin Pyh Leinosenmäeltä nähtiin klo: 9.05-10.10 75/4a m (JP) ja Joe Höytiäisenkanavalta klo: 9.00-9.55 152/5a m (HKO,PH). Tuo lyhyt ryntäys ei vielä täysi tyhjentänyt tantereita, vaan lämpimän lokakuun ansiosta muutamia riitti lokakuun lopulle asti; 24.10. 1 m sekä Lie Timitranniemi (MO), että Rää Vuoniemi (AP ym), 26.10. ääntä Lie Rauhalassa (EL) ja yllättäen vielä 31.10. 21 m Lip Suursaari (ES).

Ensimmäiset hanhet nähtiin jotakuinkin tarkasti ympäri PK:ta 18.9 ja tuolloin oli metsähanhilla pieni muuttoryntäys: Joe Höytiäisenkanavalla nähtiin 156/3a + kaksi parvea kuultiin aamukahvin aikaan, mutta tautisen hernerokkasumun ansiosta vain jotakuinkin päältä menneet parvet voitiin havainnoida (HKO,PH,PZ,JM). Seuraavina päivinä metsähanhia ja satunnaisia sepelhanhipurukoita nähtiin kohtalaisesti: mm 20.9. Vär Sääperillä 800 seplua yhdessä parvessa (AP,PH,HKO) ja 21.9. Rää Haapasalmella 72 metsähanhea, 179 Anseria ja 185 A/B:tä (MH). 22.9. koettiin sepelhanhien päämuutto Vär Sääperillä, siellä kirjattiin 7200 seplua, 1355 Anseria ja 4694 A/B:tä klo 11.10-16.50 välisenä aikana (JP). Mainittakoon ettei aamulla kymmeneen mennessä Joensuussa nähty hanhimuuttoa laisinkaan.

Kurkia näkyi tänä syksynä niukasti, mutta vähän (Valok. Hannu Eskonen)

26.9. muutteli Rää Vuoniemessä 87 pilkkasiipeä, 250 seplua, 61 allia, 8 kaakkuria ja 4 Gavia sp:tä (AP,PH) ja seuraavana päivänä 36 pilkkasiipeä (AP,PH,HKo). Syyskuu tiputteli vasta nihkeästi arktikaa ja lämpimissä edelliskesäisissä tunnelmissa alkanut Lokakuu jatkoi samaa pihtailua muutolle vastaisten lämpimien tuulien pysytellessä tiiviisti etelän ja kaakon puoleisina. 10.10. kuitenkin Rää Vuoniemessä lämpimän lounaistuulen vallitessa valkoposkihanhet eivät malttaneet enää odotella, vaan 10.10/4a vapoa paineli klo 6.50-10.15 kohti talviseutuja. Siinä sivussa nähtiin 20 kaakkuria, 26 kuikkaa, 20 Gavia sp:tä ja yksi ainoa suula (AP) KKä, HKo, AV).

21.9. nähtiin jo 42 laulujoutsenta muutolla + kahden parven ääntä kuultiin Lip Viitalahdella (AT), mutta joutsenmassat antoivat odottaa, kuten muutkin arktiset muuttajat aina lokakuun lopulle. 16.10. Rää Vuoniemessä koettiin kivaa vesiäismuuttoa aamupäivällä, muuton ollessa kiihkeimmillään klo 10-11 aikoihin ja lakaten klo 13 aikoihin. Alleja nähtiin 6063/60a, mustalintuja 99, pilkkasiipiä vain 7, lapasotkia 118 ja tukka-/lapasotkia 71 m. Hanhia liikkui vain nimeksi; 5 seplua ja 27 valkoposkea, Gaviota muutteli 78 yks pääosin iltapäivällä (HKo). Seuraavana kahtena päivänä nähtiin vain 600 allia per päivä ja muutto oli muutenkin vaisua. 22.10. muuttoa vastustava sää oli ilmeisesti hellittänyt otteensa ja vihdoinkin paineiset Gaviat läksivät rynnäkköön. Rää Vuoniemessä kirjattiin 3800 torpeedoa muutolta (Juha Markkula). Seuraavana päivänä hurja tahti jatkui ja aamulla (KKä) näki Joe Höytiäisen kanavalla 450 Gaviaa muutolla, tuohon lukuun sisältyy 250 yksilön suurparvi, klo 13.00 aikoihin (KKä) kerkisi Rää Vuoniemeen ja ennen pimeää oli kirjattu 2300 Gaviaa. Samana päivänä oli (AP) tähyilemässä Joe Kukkosen saarella aamusta lähtien, mutta havainnointi paikkana se oli Vuoniemeä selvästi heikompi, lintujen muuttaessa lähinnä kaukana havaintopisteestä järven selällä. (AP) summasi 1099/84a Gaviaa ja 4226/89a allia, sekä 330 seplua ja 480 hanhi SP:tä. Hanhimuutto alkoi vasta iltahämärissä neljän aikoihin ja jatkui ilmeisesti voimallisena läpi yön, sillä esim. klo

17.35-19.10 välisenä aikana (ELa, JM) kuulivat ainakin seitsemän hanhiporukan ääntä. Seuraava päivä oli lauantai ja niinpä olikin useampi paikka miehitettyä. Rää Vuoniemessä palloilivat (HKo, JP, KKä, AP), Rää Paksuniemessä (MH), Joe Höytiäisen kanavalla (ELa, PM) ja Lie Timitranniemessä (MO). Kohtalaisen kovan kaakkoistuulen vallitessa saatiin seurata juhlavaa suurten lintujen muuttoa.

	Rääkkylä Vuoniemi	Rääkkylä Paksuniemi	Joensuu Höyt. kanava	Liekka Timitranniemi
Tundrahanhi	270	59	1465	550
Anser sp.	639	217	755	172
Sepelhanhi	215	-	570	410
Valkoposkihanhi	298	1500	-	97
Hanhi sp.	3615	2500	4572	1668
Alli	6638	2375	3964	805
Pilkkasiipi	632	310	86	45
Laulujoutsen	94	-	293	11
Pikkujoutsen	35	-	14	1
Joutsen	107	189	-	38

Taulukko. Suurten lintujen lukumäärät neljässä havaintopisteessä 24.10. (Allien lukumäärään laskettu mukaan myös vesilintu sp:t)

Muutto alkoi 24.10. jo aamuhämärissä ja jatkui voimallisena noin klo 13 asti, jolloin muutto sitten tyssähti. Parvikoko oli joutsenia ja pilkkasiipiä lukuunottamatta melko pieni muiden lajien kohdalla ja niinpä mihinkään hurjiin massoihin ei päästy. Vertaillessa taulukon lukuja, huomataan että hanhi ja joutsen muutto painottui melko länteen, Joensuun ollessa melko optimaalinen paikka. Yllättäen Joensuussa ei määritetty valkoposkia, mutta tundra runsaasti, kun taas puolestaan eteläisimmässä pointissa Paksuniemessä valkoposki oli valtalaji, mutta tundrahanhia määritettiin niukasti. Näiden kahden pointin välissä olleessa Vuoniemessä nähtiin kyseisiä hanhia fifty-fifty. SE-tuuli painoi joutsenet ja hanhet sisämaahan, mutta alleihin sillä ei liene ollut niin suurta vaikutusta, sillä Etelä Karjalassa niitä nähtiin huomattavasti runsaammin kuin PK:ssa. Vuoniemen pilkkasiipiluku 632 on PK:n ennätys ja mustalintu määrä 7 edustaa toista ääripäätä. Lisäksi Vuoniemessä nähtiin 292 Gaviaa, 75 lapasotkaa, 36 naurulokkia ja 62 haapanaa muutolla. Tuona päivänä tantereet melkein tyhjenivätkin arktikasta, mutta jotain pientä nähtiin vielä seuraavanakin päivänä Rää Vuoniemessä, missä 70 joutsenta, 564 allia, 60 pilkkasiipeä ja nyt puolestaan 236 mustalintua ja 45 Gaviaa. Kaukaa nähtiin 1500 parvi ilmeisiä sepelhanhia ja lisäksi ynnättiin 280 hanhi sp:tä (monet). Tämän jälkeen nähtiin enää rippeitä marraskuun alkupuolelle asti. 29.10. kävivät (PH, HKo) suorittamassa joutsenten linjalaskentaa Polvijärvellä, missä joutsenia löytyi seuraavista paikoista: Kirkkoniemi 57 ad + 2 juv ja 2 ad pikkujoutsenta, Nuottiranta 4 ad + 4 juv, Viklinrimpi 95 ad + 5 juv, Viitalampi 18 ad + 17 juv. Samana päivänä Kon Selkiellä 150 m valkoposkihanhea (T. Kontkanen) ja 31.10. Lip Savonselällä 27 m joutsenta (Esko Mylly).

VAELLUSLINNUT JA OSITTAISMUUTTAJAT SYKSYLLÄ 1987

Jouni Pursiainen

Tänä syksynä olivat vaelluslinnuista runsaita töyhtötiainen, hömötiainen, vihervarpunen, taviokuurna ja kirjosiipikäpylintu. Vastaavasti useimmat muut tiaiset liikkuivat poikkeuksellisen vähän. Kannattaa mainita, että hömötiaisen massavaellus todettiin käytännössä ainoastaan Höylaksella. Toisaalta vihervarpusen ja taviokuurnan muuttoreyntäyksien toteaminen oli Vuoniemen havaintosarjojen varassa.

Höylaksen havainnot on poimittu Siipirikon 1/88 lintuasemakatsauksesta.

Hiiripöllö Ilmeisen tavanomainen hiiripöllösyksy: 18.9 Ilo Ruosmesuo 1 (JMe), 22.9. Höylas 1 (JM ym), 2.10 Kon Selkie 1 (HK), 19.10 Joe Sulkuniemi 1 (AP), 19.10 Lie Rauhala 1 (MO), 24.10. Rää Vuoniemi 1 (AP,HK,JP ym) ja 30.10 Kon Selkie 1 (HKO).

Varpuspöllö Ainoa havainto: 27.10 Ilo Hattu lä (HH,OI).

Helmi-pöllö Höylaksella neljä rengastusta. Muut havainnot: 24.9. Lie Kitsi 1 kuollut (rengastettu höylaksella 10.9.1985) (Risto Leikas), 29.9. ja 30.9. Ilo Hattu lä (HH,OI) sekä 24.11. Lie Varisvaara 1 (Juhani Mauranen).

Harmaapäätikka 16.9. Lie Kaupunginniemi 1 NW (MO), 14.11. Joe Nolja... 1 (ELa) ja 28.11. Joe Matara 1 (AP,JP).

Pohjantikka Pohjantikkoja nähtiin 14.9.-18.10. suuripiirtein normaalisti eli 12. Näistä Rää Vuoniemessä 27.9 2m, 10.10 2m, 11.10. 1m, 12.10 1m, 17.10 1m ja 18.10 1m (AP,HK,JP ym.).

Käpytikka Lähes nollasyksy: 11.8. Höylas 3 p/m (ML), Rää Vuoniemi 13.9. 3 SE ja 25.10. 1 SE (AP,MH).

Pikkutikka Tavanomaisen niukkaa: Rää Haapasalmi 23.8. 1p/m, 2.9. 1 SE ja 2.11. 1 (MH), Lie Vaaralahti 5.9. 1 (ET), Rää Sangenlahti 26.9. 1 (MH) ja Lie Keskusta 1.11. 1 (KN).

Palokärki Kaikki havainnot: 5.9. Rää Vuoniemi 1 NW (AP,PH), 13.9. Lie Kitsi 1 (ELp), 28.9.-3.11. Rää Haapasalmi 1 (MH), 30.9. Ilo Hattu 1 (HH,OI) ja IX-X Lie Jamali-Vaaralahti noin 10 havaintoa (ET).

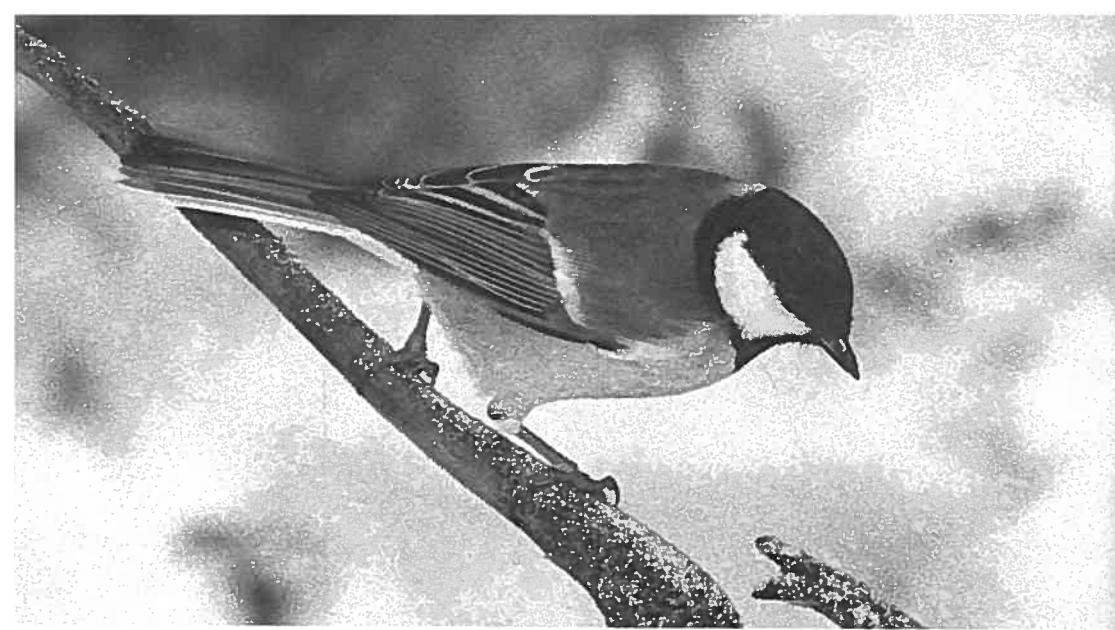
Korppi Vaellushavainnot: 27.9. Lie Pärnävaara 4+1 S (MO) ja 1.10 Rää Vuoniemi 2 NW (AP ym).

Harakka Vaellushavainnot: 30.9 Juu Nunnanlahti 17 → NNW (AT), 18.10 Rää Vuoniemi 2 SE (AP,HK) ja 7.11. Rää Vuoniemi 2 korkealla SE (AP,HK,JP).

Närhi 27.9.-24.10. yhteensä noin 20 vaeltavaa, joista 27.9. Lie Pärnävaara 8-9 p/m (MO). Siis heikko närhisyksy.

Harvalukuisia pohjantikkoja nähtiin normaalin niukasti vaelluksella (Valok. Hannu Eskonen)

Talitiaiset liikehtivät niukanlaisesti (Valok. Hannu Eskonen)

Pähkinähakki Varsin tavanomainen esiintyminen: 21.8-17.10. nähtiin yhteensä 18 hakkaa, joista 13.8 Kit Puhos 7 p (AP,PH,HK) ja 16.9.-17.10. yhteensä 7 Joensuussa.

Talitiainen Ainoastaan vähäistä vaeltelua: Rää Vuoniemi 27.9. 11/3a SE ja 18.10. 3 SE (AP,PH,HK) sekä 27.9. Rää Paksuniemi 3 parvea+2m (MH).

Sinitiaainen Höylaksella 38 rengastusta, muualta ei vaellushavain-
toja. Todella niukkaa!

Kuusitiainen Lokakuun loppupuoliskolle painottunut heikohko vael-
lus: 20.9.-1.11. yhteensä 66m, joista 17.10 Rää Vuoniemi 29m (AP
ym.) ja Pyh Niittytahti a10m (JP).

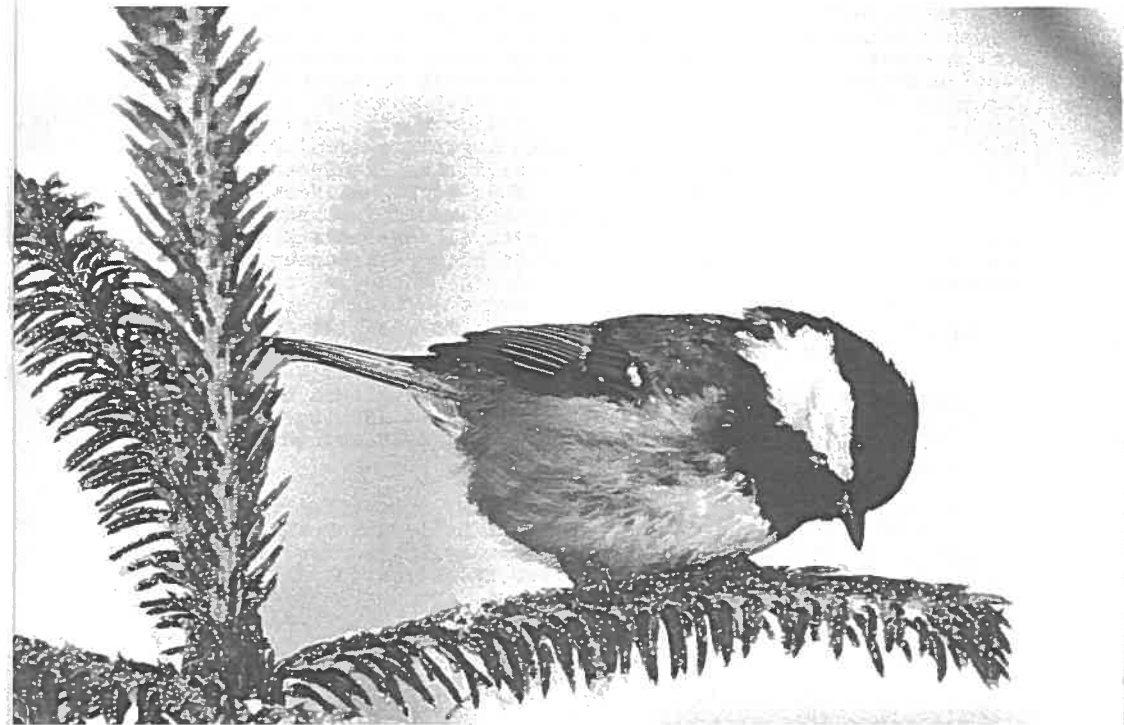
Lapintiaainen Höylaksella 5 rengastusta, mikä on edellisvuosia
vähemmän, 6.10. Lie Kirkkopuisto 1 (MO), 10.10 Kon Kontioranta 1
(AT), 15.10. Joe Vehkalahti 2 (JP), 16.10. Rää Vuoniemi 1m (HK),
23.10. Joe Kukkosensaari 1+1 SW (AP) ja 23.10. Rää Vuoniemi 1 (KKä)

Töyhtötiainen Höylaksella runsas, peräti 13 rengastusta (v. 85 2 ja
v. 86 0), muualta ei vaellushavain-
toja.

Hömötiainen Huippuvaellus muista tiaisista poiketen. Höylaksen uusi
rengastusennätys on nyt 1700 (v. 86 1435). Kuten yleensä, mutta
toisin kuin v. 86, vaellu oli voimakkaimmillaan heti syyskuun
puolenvälin jälkeen. Parhaat rengastuspäivät Höylaksella olivat
5.9. (81), 6.9. (81), 10.9. (86), 14.9. (100), 16.9. (75), 17.9.
(96), 20.9. (92), 21.9. (174), 22.9. (133) ja 27.9. (77).
Vaelluslintulomakkeilla tämän syksyn vaellus ei tullut näkyviin
millään tavalla poikkeavana, 22.8.-12.10. yhteensä 116m. Tämä
osoittaa, miten altis karkeillekin virheille tällainen suppeaan
aktiivihavainnoitsijajoukkoon perustuva katsaus on.

Myös sini- ja kuusitiainen olivat niukasti liikekannalla (Valok.
Hannu Eskonen)

Pyrstötiainen Lähes kateissa: 17.-24.10. nähtiin yhteensä noin 50 pyrstötiasta. Näiden lisäksi 2.8. Lie Rauhala 2 (MO), 14.11. Kon 8 (JMe) ja 28.11. Lip Kuorinka 10p (JPa, VP).

Hippiäinen Lähes kateissa: 12.9. Höylas 5 p/m (JP) ja 18.10 Rää Vuoniemi 1 SE (JP ym.). Höylaksella vain 10 rengastusta.

Puukiipijä Tavalliseen tapaan muutamia vaeltavia nähtiin: Rää Vuoniemessä muutti 11.10., 12.10. ja 18.10. 1 SE, Lip Rauhalla oli 21.10 1 ja 21.11. 1 (EL,MO).

Pähkinänakkele 10.10. lähtien ilmoitettiin yhteensä 28 nakkelia, joten selvää vaellusta oli havaittavissa. Havainnoista mainittakoon 5.11. Höylas 4p (AT), 17.10. Rää Vuoniemi 3m (AP,JP ym.) ja X-XI Lie Rauhala 3-4p (ELp).

Tilhi Tilhiä alkoi näkyä syyskuun 20. päivän tienoilla. Lokakuun alkupuolelta on vain kourallinen havaintoja korkeintaan sadan tilhen parvista. Vaelluksen huippu osui selkeästi lokakuun jälkipuoliskolle, huipentumana 23.10. Lie Keskusta 1000p (KN). Samana päivänä oli Rää kk:ssa 170 tilhen parvi. Näiden lisäksi ilmoitettiin 15.-31.10. yhteensä noin 600 tilheä. Marraskuulta määrät ovat jo selvästi pienempiä, kuitenkin esim. 21.11. Joe Niinivaara 200p (AP ym.) ja 1.11. Lie Keskusta talvilintulaskennassa 129p (MO). Joulukuun aikana tilhet hävisivät käytännössä kokonaan.

Nokkavarpu 5.11. Lie Rauhala 1 (MO).

Vihervarpunen Voimakas syyskuun viimeisiin päiviin painottunut muuttoperkaus. Rää Vuoniemen havaintosarja kuvaa hyvin muuton kulun: 13.9. 235m, 26.9. 1380m, 27.9. 1770m, 11.10. 350m, 12.10. 200m ja 18.10 8m päämuutosuunnan ollessa SE (AP,HK,JP ym.). Näiden lisäksi muutti 27.9 Lie Pärnävaarassa 140 vihervarpusta. Jonkin verran vihervarpusia jäi talvehtimaan, marraskuun lopulla nähtiin 40 spinarin parvet Pyh Niittylahdessa ja Lip Viinijärvellä (AP ym.).

Urpiainen Pikkuparvia näkyi jo elokuun lopulta alkaen. Parhaat päiväsummat keskittyivät lokakuulle: 27.9. Lie Pärnävaara 500 S-SW (MO), 11.10 Lie Pokronvaara 500 p/m (MO), 14.10 Rää Vuoniemi 250m, 24.10 Rää Vuoniemi 500 SE (AP,JP,HK). Lokakuun yhteissumma oli noin 2000, joten mitenkään erityisen vahvasta liikehdinnästä ei kokonaisuutena ollut kyse. Marraskuussa määrät olivat jo tuntuvasti pienempiä.

Tundraurpiainen 11.10. Lie Pokronlampi 3 (MO), 15.11. Kon Selkie 1 (HK) ja 27.11. Joe Sulkuniemi 1 (HK).

Punatulkk Punatulkkuja näkyi vaelluksella tavallista runsaammin. Rää Vuoniemessä muutti 11.10 8, 12.10 5, 17.10 28, 18.10 8, 24.10 9 ja 25.10 6 punatulkkua. Muualla nähtiin 2.10.-29.10. yhteensä 37 vaeltajaa.

Taviokuurna Poikkeuksellisen vahva vaellus, joka alkoi yksittäisillä linnuilla lokakuun puolivälissä ja huipentui kuun lopulla Pohjois-Karjalan oloissa todella komeaan ryntäykseen: 23.10 (ilta-päivällä) 170m (KKä), 24.10. 109 SE (AP,HK,JP) ja 25.10. 55 SE

(MH,AP,HK). Muualla maakunnassa tavattiin pikkuparvia tai yksittäisiä lintuja, viimeinen 25.11. Syksyn summaksi kertyi muhkeat 354 taviokuurna.

Kirjosiipikäpylintu Myös kirjosiipikäpylintuja oli runsaasti liikkeellä, loppusumman ajalta 23.7.-22.10 ollessa 81. Määrä kertyi tasaisesti yksittäisistä linnuista painottuen lievästi elo-syyskuulle. Yksittäisistä havainnoista mainittakoon 20.8. Kon Selkie 10 NW (HK), 13.9. Rää Vuoniemi 8m (Ap ym.) ja 27.9 Lie Pärnävaara 46m (MO).

Iso/Pikkukäpylintu Lähinnä lokakuussa tavattiin muuttavia Loxioita yhteensä 416. Näistä Rää Vuoniemessä 13.9. 54 SE, 10.10 4 SE, 12.10. 6 SE, 16.10 43 SE, 17.10 18 SE, 18.10. 42 m, 24.10. 28 SE ja 25.10. 24 SE (AP,HK,JP ym.). Ilo Koivusuolla muutti 30.9. 25 (HH,OI), Ilo Ruosmesuolla 27.10 40 (HH,OI) ja 28.10 Ilo Hattuväärassa 30 (HH) Loxiaa.

TOHMAJÄRVEN PEIJONNIEMENLAHDEN PESIMÄLINNUSTO

Mauri Leivo

Peijonniemenlahti on huomattavan vedenpinnan laskun ja aiemmin kontrolloimattoman jätevesikuormituksen seurauksena voimakkaasti umpeenkasvava Tohmajärven lahti, joka kartalla erottuu omana Kirkkoniemestä pohjoiseen työntyvänä sakarana Tohmajärven Risteen kylän itäpuolella. Vähäisen retkeilyn takia Peijonniemenlahden linnusto on ollut puutteellisesti tunnettu ja joutunut siksi syrjittyjen retkikohteiden joukkoon. Valtakunnallisessa lintuvesien suojeleohjelmassakin (1981) Peijonniemenlahden tiedot koskivat lähinnä vain karkeata lajikoostumusta eikä esim. parimääristä tiedetty mitään, minkä vuoksi suojelupistearvo varustettiin kysymysmerkillä (mikä oli aivan oikein, sillä nykytietämyksen perusteella arvio jäi pahasti alakanttiin).

Koska eri intressipiirit olivat jo jonkin aikaa olleet yhtä mieltä siitä, että Peijonniemenlahdelle pitäisi tehdä jotain, suoritettiin kesällä 1987 alueella mahdollisten kunnostustoimenpiteiden pohjaksi sekä kasvisto- että linnustokartoitus. Itseläni oli ilo ja kunnia päästä yksijäsenisen kartoitustyöryhmän johtajaksi ja selvittää ennen kaikkea lahden pesimälinnusto parimäärineen ja pesäpaikkoineen sekä lintujen tärkeimmät ruokailualueet.

Tämän artikkelin tarkoitus on esitellä kartoituksen tuloksia menemättä tarkempiin yksityiskohtiin, joihin luonnollisesti pääsee käsiksi kolmen kuukauden maastotyön aikana. Peijonniemenlahdesta käytetään jatkossa lyhennettä PNL.

OLOSUHTEET

Ensimmäisellä käynnillä 29.4. PNL oli lähes kokonaan jäässä, ainoastaan pieni sula jokisuussa (vesilintuineen) kertoi keväästä. 3.5. oli lahdesta 3/5 jään peitossa, mutta kaksi päivää myöhemmin jäätä oli enää alueen eteläreunalla. 7.5. alkaen koko PNL oli sula.

Kasvillisuus on rajoittunut vaihtelevalla leveydelle rannoille sekä laajalle alueelle lahden pohjoispäähän. Perukka oli koko toukokuun varsin aukkoinen, mutta kesäkuun alussa kasvillisuus (erityisesti järvikaisla) alkoi voimakkaasti työntyä vedenpinnan yläpuolelle. Heinäkuussa perukka oli jo selvästi tukkoisempi avovesiväyliä kasvettua monin paikoin umpeen. Muutos oli todennäköisesti vesilinnuille edullinen, sillä loppukesällä poikas- ja sulkasatoaikana tihentyneen kasvillisuuden antama suoja lisääntyi sopivasti. Kalastus oli vilkasta toukokuussa ja häiritsi linnustoa jonkin verran, mutta laantui selvästi kesäkuussa.

MAASTOTYÖ

Kävin PNLllä yhteensä 21 kertaa: IV 1, V 8, VI 9 ja VII 3 kertaa. Ensimmäistä käyntiä lukuun ottamatta suoritin takseerauksen ensin rajavartiolaituksen eteläpuolella sijaitsevalta venevalkamalta (kaukoputkella) tarkkailemalla, sen jälkeen veneellä soudellen tarkkailun tapahtuessa pääosin kiikarilla. Muuttavista linnuista (1) laskin lukumäärän ja (2) sorsista koiras/naaras -suhteen parimäärien arviointia silmällä pitäen, (3) selvitin muuton kulun lajeittain sekä (4) kartoitin ruokailu- ja oleskelualueet lajiryhmittäin/lajikohtaisesti. Muutaman kerran tein samana päivänä vertailulaskentoja Tohmajärven muissa osissa, Värtsilän Sääperillä ja Kiteen Päätyenlahdella. Pesimälinnuston pyrin laskemaan mahdollisimman tarkoin lajista riippuen joko etsimällä pesät (tai ainakin selvittämällä pesien likimääräisen sijainnin) tai laskemalla (tai arvioimalla) parimäärän muita kriteerejä käyttäen. Uikkujen, nokikanan ja lokiin parimäärän laskin suoraan pesälöytöjen määrästä (silkkiuikulla ja erityisesti nokikanalla myös pesän likimääräisen sijainnin avulla). Sorsalintujen pesien etsintää en varta vasten harrastanut, koska niiden löytäminen parimäärien laskemista varten riittävässä määrin näinkin rajoittamattomalta alueelta (vrt. metsissä pesivät lajit) olisi ollut käytännössä mahdotonta, ja koska laajamittainen kahlailu hyllyvällä rantaniityllä tai osmankäämikössä olisi epäilemättä aiheuttanut enemmän särkyneitä pesiä kuin hyötyä parimäärien arvioinnissa. Niinpä sorsalintujen parimäärät arvioin Anas -lajeilla ja telkällä yksittäisten parien ja yksinäisten koiraiden, ja sotkilla naaraiden ja yksinäisten koiraiden perusteella. Arviot lienevät olleet kuitenkin varsin tarkkoja, sillä perusteellisella seurannalla sain eliminoiduksi muuttavien ja pesimättömien (ylijäämäkoiraat ja ei-sukukypsät linnut) lintujen aiheuttaman, pesivän kannan suuruuden arviointia vaikeuttavan virheen. Myös samalla paikalla (pesän lähistöllä) pysyttelevät parit ja (pesää vartioivat) koiraat pystyin erottamaan muista saman lajin yksilöistä, mikä helpotti selvästi etenkin sotkien parimäärän arviointia. Luhtahuitin parimäärän laskin äännelevien koiraiden perusteella. Luku kuvastaa kuitenkin parhaiten nimenomaan reviirien lukumäärää, sillä vielä VII:ssä huudelleet koiraat lienevät jääneet parittomiksi. Kahlaajien ja varpuslintujen pesien etsintää en myöskään pitänyt tarpeellisena, sillä niiden reviiarit onhuomattavasti vaivattomampaa todeta soidintavien tai laulavien ja varoittelevien tai poikastaan ruokkivien emojen perusteella.

TULOKSET

- 1. Muuttolinnusto
- 1.1 Vesilinnut

MUUTON KULKU Uikut ja nokikana saapuivat alueella V alussa ilman erityistä päämuuttovaihetta. Reviiireille asettuminen ja pesinnän aloittaminen tapahtuivat melko nopeasti. Ensimmäiset sorsalajit saapuivat alueelle huhtikuussa sulan auttua jokisuuhun, loputkin tulivat V alussa. Päämuutto oli useimmilla lajeilla V alkupuolella (ks. kuva 1). Muuttajamäärät olivat P-K:n oloissa suuret: parhaimmillaan laskin vesilintuja PNLllä pitkälti yli 500 yksilöä! Ylipäätänsä havaitut määrät olivat selvästi suurempia kuin muissa Tohmajärven osissa ja aivan samaa luokkaa kuin maakunnan parhaisiin lintujärviin lukeutuvalla Sääperillä. Pinta-alaltaan selvästi suuremmalla Päätyenlahdella vesilintumäärät, erityisesti sukeltajasorsien, olivat jonkin verran suuremmat.

RUOKAILUALUEET Alkuperäisraportista poiketen esitän tässä vain joitakin huomioita lajien ruokailusta. Silkkiuikku käytti hyväkseen avovesialuetta kaikkialla PNLn alueella, kun taas mustakurkku-uikku karttoi aivan keskustaa. Nokikanat ruokailivat kasvillisuuden suojissa tai alkukevällä avovedessä aivan kasvillisuuden reunassa pesäreviirin välittömässä läheisyydessä. Lähes kaikki haapanat oleskelivat ensisijaisesti kortteikoissa, kun taas suurin osa jouhisorsista saraikoissa. Taveja tapasin runsaasti molemmissa ympäristöissä. Sukeltajasorsat välttivät tiheitä kasvustoja ruokailien joko kasvillisuuden välissä kulkevilla avovesiväylillä tai avovedessä lähellä kasvillisuuden reunaa.

KOIRAS/NAARAS -SUHDE Muutonaikaisista sorsaparvista laskettiin mahdollisuuksien mukaan koiraiden ja naaraiden lukumäärä, minkä avulla määrätettiin kullekin lajille koiras/naaras -suhde (ks. taulukko 1). Tässä kartoituksessa suhteen tuntemisesta ei loppujen lopuksi ollut juuri hyötyä, koska parimäärien arvioinnissa ei käytetty kriteerinä pieniä koirasparvia toisin kuin kartoituksissa, joissa alueella olisi mahdollisuus vierailta vain muutaman kerran laskenta-aikana.

SULKASATOKERÄÄNTYMINEN Koiraiden sulkasatokerääntyminen alkoi heinä-sorsalla VI alussa, tavilla VI puolivälissä sekä haapanalla ja lapasorsalla VI loppupuolella.

PNLn koko perukka-alue oli sulkasadossa oleville puolisukelta-jille ihanteellinen paikka suojaisuutensa ja rauhallisuutensa takia. Heinäkuun puoliväliin mennessä oli PNLn pohjoispäässä parhaimmillaan 12 heinä-sorsaa, 90 tavia, 20 haapanaa ja 7 lapasorsaa. PNL toimineekin koko lähiseudun sorsien kerääntymispaikkana ja on siten tässäkin mielessä sorsille tärkeä vesialue. Sukeltajasorsat eivät tuntuneet suosivan PNL:än sulkimisaikana vaan kerääntyivät lähiseuduilta sekä Sääperille että Päätyenlahdelle, joissa sukeltajasorsakoiraiden määrä kasvoi selvästi V loppusta alkaen.

- 1.2 Ei-vesilinnut

Vesilintujen ohella muuttavat kahlaajat pysähtyivät mielusti PNLn rannoille lepäämään ja ruokailemaan. Kahlaajista liiro oli selvästi runsain (parhaimmillaan 50 yks.), mutta myös valko- ja mustaviklot viihtyivät lahdella (20 ja 25 yks.). Petolinnuista yleisin lahdella tavattu vieras oli kalasääski, jonka leikkutella sain seurata toukokuussa melkein jokaisella käynnillä.

2 Pesimälinnusto

2.1 Vesilinnut

PNLlla pesi kesällä 1987 kaikkiaan 19 silkkiuikku- ja 7 mustakurkku-uikkuparia. Molemilla lajeilla pääosa pareista pesi yhdessä koloniassa loppukolonian yhteydessä. Ne siis käyttivät pesäpaikkansa valinnassa selvästi hyväkseen loppukolonian suojaa, mikä olikin tarpeen, sillä muutama varis oli täysin omistautunut lahdella pesivien lintujen munapesien rosvoamiseen. Uikkujen pesät sijaitsivat harvassa kasvustossa (yleensä ruovikossa) lahdella avovesirajaa. Täysilukuiset munapesät löytyivät pääosin VI alkupuolella, joten muninta oli alkanut pääosin V loppupuolella. Uikkujen parimäärän arviointi ilman pesien etsintää olisi aiheuttanut selvän aliarvion (alustavat arviot silkkiuikulla 12 ja mustakurkulla 4 paria), koska emojen tapa toisaalta piileskellä taitavasti ruovikon suojissa ja toisaalta käydä kalastelemassa kaukanakin pesäalueeltaan hankaloitti parimäärän arviointia.

Nokikana pesi PNLlla 11 parin voimin. Epäsosiaalisenä, osmankäämikössä sijaitsevaa pesäänsä tehokkaasti varjelevana - ei pakene niin herkästi suojaisemmalta pesältään ja puolustaa pesäänsä paljon aggressiivisesti - nokikana pesi melko harvassa eikä hakeutunut pesimään loppukolonian suojaan toisin kuin uikut ja monet sorsat.

Nokikanan pesivän kannan laskenta on syytä tehdä heti V alussa aktiivisesti äännelevien ja reviiiriään puolustavien parien perus-

Silkkiuikkutiheys oli Peijonniemenlahdella selvästi suurempi kuin maankuululla Parikkalan Siikalahdella (Valok. Hannu Eskonen)

teella, mikäli pesien etsintään (ehdottomasti suositeltavin menetelmä) ei ole mahdollisuutta, sillä myöhemmin ne äännelevät melko laimeasti ja ovat niin piilotelevia, että parimääräarviot jäävät helposti selvästi alakanttiin.

Vastakuoriutuneen poikueen perusteella nokikanan muninta alkoi jo V alussa eli hyvin pian alueelle saapumisen jälkeen. Sorsalintuja pesi PNLlla yhteensä 59 paria, runsaimpina tavi ja tukkasotka (9 paria). Myös lintujärvien vaateliainmat lajit lapasorsa ja heinätavi pesivät (2 parin voimin) lahdella (ks. taulukko 2).

Pesintä alkoi naaraiden häviämisen perusteella heinäisorsalla ja telkällä V alussa, tavilla, jouhisorsalla ja punasotkalla V puolivälissä, haapanalla ja lapasorsalla V puolivälissä-loppupuolella ja tukkasotkalla ja heinätavilla touko-kesäkuun vaihteessa. Pesinnän likimääräinen alkamisen pystyyn arvioimaan myös poikasten iästä myöhemmin kesällä (PirkolaHögmänderin (1974) mukaisesti).

2.2 Ei-vesilinnut

Luhtahuitteja huuteli PNLn rannoilla yhteensä 7 yksilöä, joista ensimmäiset ilmaantuivat jo V alussa mutta viimeiset vasta VI:ssä. Huittien määrä oli pohjoiskarjalaisittain suuri - yleensä samankokoisilla alueilla huittalee korkeintaan muutama yksilö - joten PNLn tiheät, matalat, laajat rantaluhdet lienevät hyvin mieluisia lajille.

Kahlaajia pesi PNLlla yhteensä 27 paria kuudesta lajista, eniten taivaanvuohia 10 parillaan (ks. taulukko 2). Suurin osa kahlaajista pakkautui koillisperukkaan, joka laajimpana matalan, melko kuivan rantaniityn alueena oli niille sopivin, mitä ilmentää erityisesti kaikkien töyhtöhyppien keskittyminen sinne.

Järvien rannoilla pesiviä kahlaajia usein kohtaavia veden nousun aiheuttamia pesätuhoja ei PNLlla esiintynyt vakaan vedenkorkeuden ylläpitävän ansiosta.

PNLn kesäaikaisen ilmeen loivat suuret naurulokki- ja pikkulokki-koloniat, jotka itse asiassa olivat jakaantuneet useiksi pieniksi kolonioiksi. Naurulokki oli PNLn pesimälajiston ehdoton dominantti 270 parillaan, joka vastasi lähes puolta koko pesimälinnuston parimäärästä (596 paria). Pikkulokin parimäärä (80) oli P-K:n ja koko Suomen oloissa suuri. Pikkulokit pesivät omana ryhmänään naurulokkikolonioiden laitamalla poikkeuksetta harvassa, matalassa kortteikossa (joka tosin kesän aikana kasvoi ja johon nousi myöhemmin järvikaislaa), jossa ne rakentivat pesänsä kelluville kaislautoille edellisvuotisista kaislankorsista. Naurulokkien pesät olivat osmankäämiköissä (yhteensä 79 pesää), harvassa ruovikossa (115) tai harvassa kortteikossa (72), joista ruovikot ja kortteikat kaisloutuivat kesän myötä.

Ensimmäiset naurulokin munapesät löysin 20.5. ja pikkulokin 2.6., ja ensimmäiset poikaset kuoriutuivat naurulokilla n. 10.6. Lentopoikasista oli molemmilla lajeilla VI lopulla. VII lopulla suurin osa lokeista oli jo jättänyt alueen.

Lokit näyttivät löytäneen ravintonsa pääasiallisesti lahdelta (tärkeimpänä hyönteisten pyynti), sillä loppukolonioita järvelle ja järveltä pois ei tapahtunut nimeksikään.

Lokkikolonioiden reunoilla pesi yhteensä 3 kalatiiraparia, jotka olivat pesinnässään lokkeja selvästi myöhäisempiä saaden poikaset lentoonsa vasta heinä-elokuun vaihteessa.

Petolinnuista vakituusin kesäaikainen vieras oli heti PNLn pohjoispuolella olevalla rämeellä pesinyt nuolihaikkapariskunta. Myös Värtsilän Uudenkylänlammella pesineet ruskosuohaukat ulot-

tivat saalistusretkensä usein PNLlle asti, jossa sen pesintäkään ei olisi lainkaan mahdollista, sillä ruovikkoa riittäisi yllin kyllin.

PNLn pesivistä varpuslinnuista (yhteensä 113 paria) ylivoimaisesti runsain oli ruokokertunen 78 parillaan, mikä vastasi 69 %:a varpuslintujen kokonaisparimäärästä (ks. taulukko 2). PNLn laajat, tiheät ilmaversokasvustot ja runsaspensaiset rantaluhdat loivat edellytykset suurelle ruokertusmäärälle. Itäosan laajaa, yhtenäistä ruovikkoa ruokokertukset eivät suosineet, koska siinä oli vettä enemmän ja siitä puuttui kurjenjalkojen ja lakoontu-
neiden, edellisvuotisten ruokojen/kaislojen muodostama pesä-
lusta.

Kahden rytikertusreviirin löytyminen (molemmat saapuivat vasta myöhään kesäkuussa) oli merkittävää, sillä PNL on lajin levinneisyysalueen ääri rajoilla eikä sitä tavata vuosittain P-K:ssa kuin 1-10 yksilöä.

Selkeästi toiseksi runsain varpuslintu oli pajusirkku (30 paria), joka asutti pääasiassa osmankäämikköjä ja matalia rantapajukoita, jotka olivat keskimäärin kuivempia biotooppeja kuin ruokokerttu-
sella.

PNLn TILASTA

Käsittelin kartoituksen toimeksiantajille jättämässäni raportissa perusteellisesti PNLn nykyistä tilaa kesän tulosten valossa, selvitin erilaisten kunnostustoimenpiteiden vaikutusta linnustoon alueen eri osissa ja tein omia ehdotuksia linnuston kannalta parhaista kunnostusvaihtoehdoista. Tässä artikkelissa esitän kuitenkin vain yleisiä huomioita PNLn linnustosta ja alueen yleisestä tilasta ja tulevaisuuden näkymistä lintujen pesimäpaik-
kana.

PNLn tasosta vesilintujen pesimäpaikkana kertoo paritiheyksien vertailu maankuulun Parikkalan Siikalahden vastaaviin (Pöytä 1983). Silkkiuikun tiheys oli PNLlla yli kaksi kertaa suurempi kuin Siikalahdella ja mustakurkulla, telkällä ja tukkasotkalla 1.5-2 kertaa suurempi (ks. taulukko 2). PNLn heinäorsan- ja jouhisorsan tiheys oli vain vähän Siikalahden vastaavaa pienempi, mutta tavin, heinä tavin, haapanan ja lapasorsan jo selvemmin pienempi. Punasotkan ja nokikanan tiheys oli Siikalahdella aivan eri luokkaa (5-6 kertaa suurempi) kuin PNLlla.

Vertailu kertoo myös alueiden erilaisesta tilasta. PNLlla avoveden osuus alueen kokonaispinta-alasta on huomattavasti suurempi kuin Siikalahdella, mikä näkyy suurempia avovesialueita vaativien lajien - uikkujen, tukkasotkan ja telkän - suurempana tiheytenä PNLlla. Kasvillisuuden leviäminen PNLlla vähentää avovesipinta-
alaa ja vaikuttaa siten periaatteessa pienentävästi em. lajien parimäärään, mutta PNLlla kestänee vielä kauan ennen kuin nykyinen avovesialue (joka oli keväällä lajien aloittaessa pesintäänsä paljon suurempi - n. 3/5 alueen kokonaispinta-alaasta-
kuin loppukesällä) supistuu niin paljon, että se muodostuu rajoittavaksi tekijäksi näille lajeille. Sitä paitsi ei olisi mahdollista, että nykyiselläänkin jo huomattavan tiheä silkkiuikkukanta vielä runsastuisi, mikäli ruovikkopinta-alaa olisi lahdella enemmän.

Sen sijaan punasotkan, jolle laaja avovesialue ei ole tarpeen, parimäärä lisääntynee kasvillisuuden runsastumisen myötä, varsinkin jos alueen mosaiikkimaisuus ja heterogeenisuus (vähän yhden lajin suurista kasvustoista) säilyy edes suunnilleen nykyisellä tasollaan eivätkä kasvustot kasva niin tiheiksi, että linnuille alkaa tulla liikkumisvaikeuksia.

Pikkulokkikolonia oli yksi Suomen suurimmista (Valok. Hannu Eskonen)
Muutamia kalatiirapareja pesi lokkikolonioiden reunalla (Valok.
Mauri Leivo)

Nokikanakannan rajoittavana tekijänä on alueen - nimenomaan sopivan runsaskasvustoisen pohjoispään - koko ja osmankäämiköiden lukumäärä. Tämänhetkisessä tilanteessa kaikki osmankäämiköt (lukuun ottamatta aivan pieniä, korkeintaan muutaman neliömetrin kokoisia) ovat nokikanan asuttamia, joten kasvillisuuden lisääntyminen tuskin lisääisi nokikanamäärää, elleivät osmankäämiköt selvästi kasvaisi ja laajenisi.

Telkkäkannan kokoa rajoittanee pesäpaikojen puute (PNLn rannoilla vain muutama pönttö). Pönttötystä lisäämällä olisi mahdollista saada alueelle suurempikin telkkäkanta, sillä ruokailualueetta varmasti riittäisi avoveden suuren osuuden ansiosta.

Vedenpinnan vaihtelu PNLlla on säännöstelyn takia niin pientä, että siitä aiheutuva ennustamaton vuotuinen pesivän vesilintukannan koon vaihtelu ei tule kysymykseen. Lökkikannan koon vuotuiset vaihtelut voisivat vaikuttaa jonkin verran vesilintuyhteisön rakenteeseen ja kokoon, mutta haastattelutietojen mukaan suuret määrät lokkeja on pesinyt lahdella vuosi toisensa perään, joten on epätodennäköistä, että tästä syystä vaihtelua tapahtuisi. Niinpä eniten vesilintuyhteisöön vaikuttaa kasvillisuuden määrän, peittävyden ja lajiston muutokset, jotka ovat kuitenkin melko hitaita ja tapahtuvat yleensä tasaisella vauhdilla, jolloin mahdolliset vesilintukannan muutokset ovat vähittäisiä. Vaikka kasvillisuuden laajeneminen todennäköisesti lisääisi alueella pesivän vesilintukannan kokoa, voi se myös kaventaa biotoopin mosaikkimaisuutta vesilinnuille tärkeiden avovesiväylien ja lampareiden umpeutumisen myötä.

Varis kyttää tiukasti sopivaa munapesää pisteltäväksi poskeen (Valok. Mauri Leivo)

Laji	! Koiras : ! ! naaras	! Aineiston ! koko(yks.)
HeinäSORSA	! 100:100 !	! 28
Tavi	! 117:100 !	! 63
Jouhisorsa	! 143:100 !	! 53
Tukkasotka	! 226:100 !	! 173
Punasotka	! 475:100 !	! 161
Telkkä	! 100:100 !	! 118

TAULUKKO 1. Koiras/naaras-suhde muuttavien sorsien parvissa Tohmajärven Peijonniemenlahdella keuhällä 1987.

Laji	! Peijonniemenlahti ! Tiheys ! Parimäärä !	! Siikalampi ! Tiheys ! (paria/km2) !
Silkkuiukku	! 19 !	! 11,1 !
Mustakurkku-uukku	! 7 !	! 4,1 !
HeinäSORSA	! 8 !	! 4,7 !
Tavi	! 9 !	! 5,3 !
HeinäTavi	! 2 !	! 1,2 !
Haapana	! 8 !	! 4,7 !
Jouhisorsa	! 6 !	! 3,5 !
Lapasorsa	! 2 !	! 1,2 !
Tukkasotka	! 9 !	! 5,3 !
Punasotka	! 8 !	! 4,7 !
Telkkä	! 7 !	! 4,1 !
Nokikana	! 11 !	! 6,4 !
Luhtahuitti	! 7	
Töyhtöhyppä	! 4	
Taivaanvuohi	! 10	
Kuovi	! 6	
Liro	! 3	
Valkoviklo	! 3	
Rantasipi	! 1	
Naurulokki	! 270	
Pikkulokki	! 80	
Kalatiira	! 3	
Ruokokerttunen	! 78	
Rytikerttunen	! 2	
Västäräkki	! 1	
Punavarpunen	! 2	
Pajusirkku	! 30	
Yhteensä	! 596	

TAULUKKO 2. Pesimälinnuston parimäärät ja vesilinnuston tiheydet (paria/km2) lajeittain Tohmajärven Peijonniemenlahdella keuhällä 1987. Tiheyksien laskussa on käytetty Peijonniemenlahdelle pinta-ala-arvoa 1,714 km2. Vertailun vuoksi on esitetty vesilinnuston tiheydet Parikkalan Siikalahdelta (Pöysä 1983).

JOUKKOJULKAISU

Kahlaajakannan koossa tuskin tapahtuu suuriakaan muutoksia lähitulevaisuudessa, korkeintaan pientä taantumista avointen rantaniittyjen yhä pensoittuessa. Varpuslinnuston ehdottomien valtalajien ruokokerttusen ja pajusirkun määrä lisääntynee kasvillisuuden lisääntymisen ja rantaluhtien pensoittumisen myötä.

KIRJALLISUUS:

Pirkola, M. & Högmänder, J. 1974: Sorsapoikueiden iänmääritys.-Suomen Riista 25, s. 50-55.

PLV = Pohjolan Linnut Värikuvin 1963-72: Haartman, L. von, Hilden, O., Linkola, P., Suomalainen, P. Te-
novuo, R. -Helsinki.

Pöysä, H. 1983: Parikkalan Siikalahden vesilinnuston rakenteesta ja alueellisesta vaihtelusta suhteessa ympäristön rakenteeseen.-Suomen Riista 30, s. 5-14.

Valtakunnallisten lintuvesien suojeluohjelma 1981:
Maa- ja metsätalousministeriön lintuvesityöryhmä.
-Komiteamietintö 1981:32.

Huomio

Joensuun Höytiäisen kanavan lintuasemalle johtava tie muuttuu pian yksityistieksi, jolloin moottori-ajoneuvot tulee jättää Aava-rannan, uimarannan parkkipaikalle. Yksityistieksi muuttuvaa mökkitietä saa edelleen käyttää vapaasti jalkaisin ja pyöräillen.

PKLTY ry:n syksyn kokoukset: 28.09., 26.10. ja 30.11. joka samalla on syysvuosikokous. Tilaisuudet alkavat klo 18.00 Joensuun Yliopiston Biologian laitoksella.